

גליון 692
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

232222222222

סיפורי חז"ל

מעשה במוכס אחד ישראל רשע שמת, ובו ביום מת אדם גדול בעיר, ובאו כל בני העיר ויתעסקו במיטתו, וקרובי אותו מוכס הוציאו גם את מיטת המוכס אחריו, קפצו עליהם אויבים והניחו המיטה וברחו, והיה שם תלמיד אחד שישב לו עם מיטת רבו. לאחר זמן חזרו גדולי העיר לקבור את החכם ונתחלפה להם מיטתו בשל מוכס, והיה התלמיד צועק ולא הואיל, וקרובי המוכס קברו את החכם, ונצטער בה אותו תלמיד מאד, מה חטא גרם שיקבר זה בבזיון כזה, ומה זכה אותו רשע להיקבר בכבוד גדול כזה, נראה לו רבו בחלום ואמר לו: אל תצטער בוא ואראך את כבודי הגדול בגן עדן, ובוא ואראך אותו האיש בגיהנום וציר של פתח גיהנום סובב באזניו, אבל פעם אחת שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי, לכן נענשתי, וזה המוכס פעם אחת הכין סעודה לשר העיר ולא בא שר העיר, וחילק את הסעודה לעניים. וזה היה שכרו.

(סנהדרין מ"ד - ב' ברש"י)

פרשת השבוע

לא תגורו מפני איש (א' - י"ז)

מסופר על הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א רבה של ירושלים ת"ו, שפסק פעם בסכסוך בענייני ממון לרעת תקיף אחד, התבעס הלה וצעק, אני לא אשתוק על כך, אני אשבור את השמשות. ענהו ר' שמואל, ואתה חושב שאני אשתוק על כך? מיד נבהל הלה והסתלק, כי חשב שר' שמואל מתכוון למוסרו לשלטונות. מקורבי ר' שמואל שידעו שאין דרכו בכך, שאלוהו למה התכוון? אמר להם, התכוונתי שאם הוא ישבור את שמשותי, לא אשב בחיבוק ידיים אלא אקרא לזגג שיתקן.

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים

(ד' - ו')

חכמתו של ילד יהודי

מסופר: פריץ אחד מפריצי הסביבה שבה גר אביו של הרה"ק רבי חיים מוואלווין זיע"א, הניח לשלושת בניו צוואה מזוהר, שאת הסוסים שהותיר עבורם יחלקו באופן הבא: אחד יקבל את חציים, השני יזכה בשליש, ואילו האחרון יקבל תשיעית, ובתנאי שלא יחלקו סוס אחד לשניים. והיו הבנים במבוכה רבה מאחר שאביהם הותיר להם שבעה עשר סוסים, ולא ידעו כיצד לחלקם ביניהם לפי תנאיו. חישבו

האחים וסיכמו כי שאלה סבוכה שכזו, אין לה מוצא אלא אם תוצג בפני ר' יצחק הפרנס הוולווינאי הידוע בחכמתו. בחרו להם האחים אחד מהם ושלחוהו לטכס עצה מהפרנס. ר' חיים שהיה אותה שעה ילד רק כבן חמש שנים, אך משראה שאין פותר לשאלה, הציע את עזרתו: אם תיתן לי סוס אחד מרכושך הפרטי, אפתור לכם את הבעיה הבטיח הילד לנציג האחים, והלה הסכים. תחילה כעס עליו אביו כי אם אכן יכול הוא לחלק את הירושה עבורם בשל מה נזקק הוא לתשלום הסוס? אך ר' חיים הצעיר הרגיעו במהרה, כי אל לו לדאוג בין כך מתכוון הוא להשיב את הסוס. נטל ר' חיים את הסוס, צירפו לשבע עשרה הסוסים מהירושה והחל לחלק, חצי משמונה עשר היינו תשעה לראשון, שליש מן הסכום כלומר שש מסר לשני, ולאחרון תשיעית שהיא שני סוסים סך הכל שבע עשרה כמנין הירושה שהותיר להם האב. את הסוס הנוסף שהיה מיותר השיב ברצון לבעליו, זו היתה כוונתו של אביכם הפטיר הילד.

זמני השבת

פרשת דברים-חזון

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:00 ת"א: 7:15

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:15 ת"א: 8:17 ר"ת: 8:50

ליומא דהילולא של ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א (ט' מנ"א)
מי שמע על מחסור גמור בבצלים

בשנה בה אירע סיפורנו, היה חורף קשה מאד, משך שבועות רבים פקדו סערות שלג ורוחות עזות את העיירה לובלין. על הדרכים נערם השלג לגובה כזה שאיש לא יכול היה ללכת כמעט לשום מקום. פירושו של דבר היה, שהאיכרים מהכפרים בסביבה לא יכלו להגיע לעיר עם תוצרתם, ואספקת המזון נידלדלה במהירות.

מוצרי יסוד של האוכל חסרו לחלוטין, וגם פירות וירקות לא היה בנמצא, עד כדי כך שלא היו בצלים למאכלי השבת המסורתיים. עובדה זו הייתה כמעט בלתי אפשרית, שכן בלובלין כמו בקהילות רבות אחרות, המנה הקרויה בידי "אייער-מיט-ציבעל", המורכבת מתערובת של ביצים ובצל קצוצים, שנחשבה למרכיב שכמעט אי אפשר בלעדיו ביום שבת קודש. יהודי לובלין זכרו מקרים שבהם לא היה בשר או דגים, אך מי שמע על מחסור גמור בבצלים?

בבית הצדיק המפורסם, ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א, שררה מצוקה מיוחדת. אחרי הכל, מנהגי החסידות מייחסים חשיבות רבה לסלט פשוט זה. הם ניסו להשיג כמה בצלים בכל דרך אפשרית, אך מאמציהם עלו בתוהו. מישוהו אפילו הצליח לפלס דרכו בין ערימות השלג עד חוותיהם של כמה מאיכרי הסביבה, אך גם להם לא היו בצלים.

בבוקר יום שישי, הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א, אחד מתלמידיו הגדולים של ה"חווה", קם השכם בבוקר כהרגלו, כדי לצאת לבית הכנסת של הרבי ולשפוף לבו בתפילה לבוראו. בדרכו הביתה עבר דרך כיכר השוק ושם נתקל במפתיע באיכר שהיה לו שק מלא בצלים. "הו!" אמר לעצמו רבי נפתלי, ורעיון נועז עלה במחשבתו. "זו בדיוק ההזדמנות לה חיקיתי, ברוך השם".

הוא ניגש לגוי והציע לו לקנות את השק כולו. האיכר ידע היטב את ערכה של סחורתו היקרה וציפה לעשות רווח נאה ממכירתה. לא זו העת לפשרות והנחות! הוא נקב בסכום גבוה במיוחד. להפתעתו הרבה, הסכים רבי נפתלי מיד ונתן לו את כל הכסף שדרש. אך לא היה קץ להפתעות. "אני רוצה לקנות גם את מעיל הפרווה שלך ואת כובעך", הוסיף רבי נפתלי.

האיכר בקושי האמין למשמע אוזניו. הוא סירב לבקשה כשהוא נדהם לחלוטין. כיצד יוכל לשוב לביתו בקור המקפיא בלי מעילו וכובעו? אך חבילת השטרות שבידו המושטת של רבי נפתלי קרצה לו ופיתתה אותו, ועד מהרה נסגרה גם העסקה השנייה. רבי נפתלי צעד לביתו עם שק מלא בצלים ועם פריטי לבוש חדשים בלתי רגילים.

מאוחר יותר באותו יום, הופיע איכר מחוץ לביתו של החווה. הוא היה לבוש בפרוות בסגנון האיכרים, עם כובע עצום שכיסה את מצחו ואת חלקם העליון של פניו, ועם מגפיים מכוסות בבובץ. בשפת הגויים ובנימה המאפיינת אותם, הוא קרא: "בצלים! בצלים למכירה!" המונו חסידים הגיעו מכל עבר. כולם רצו לקנות בצלים לכבוד שבת קודש. הם התקבצו סביב מוכר הבצלים וניסו לשאת ולתת אתו, אך הוא סירב להוריד מן המחיר הגבוה מאד שנקב. ואז לפתע פתאום, הכריז כי הוא מפסיק למכור באותו יום. לא עוד בצלים למכירה.

החסידים התחננו בפניו. אנחנו חייבים להביא ובכל מחיר בצלים לרבי לכבוד שבת קודש! הוא איש דגול וקדוש. אם רק תרשה לנו לקנות לו בצלים, יבואו עליך שפע ברכות. "אם הוא כל כך מיוחד כפי שאתם אומרים, אמכור לו", אמר האיכר, "אך רק אם אוכל למכור לו ישירות, פנים אל פנים." החסידים היו מוועזעים. איך יוכלו להביא בפני הרבי טיפוס גס שכזה? לאחר כמה רגעי בלבול ומבוכה, הבינו שאין להם ברירה. משלחת מיוחדת הובילה את האיכר העמוס בצלים אל ביתו של הרבי.

כשהגיעו, היה החווה עסוק בצחצוח גביע הקידוש המיוחדת שלו, כפי שעשה בכל יום שישי לפני השבת. היה זה גביע מיוחד במינו, עשוי זהב טהור, בעל גילופים עדינים המראים אתרים מפורסמים בארץ הקודש, כמו הכותל המערבי, מגדל דוד וחר הויתים. שמועות רבות סבבו את כוס הקידוש ואת תולדותיה.

יודעי דבר אמרו שה"חווה" ירש אותה מאחד מגדולי החסידות של הדור הקודם, וכל מי שזכה לברך על תכולתה ולשתות ממנה, ראה ברכה רבה בחייו. אלא שלא קל היה לזכות בחסד זה. ה"חווה" לא הרשה לאף אחד אחר להשתמש בה או אף לגעת בה. כל השבוע כולו עמדה הכוס בארון נעול עד יום שישי, ואז נהג לצחצוח עד שהבריקה ונצצה על מפת השבת הלבנה.

משל ונמשל

זאת התורה אדם כי ימות באהל

אמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר: "זאת התורה אדם כי ימות באהל (ברכות ס"ג ע"ב). ובאמת תמוזה: הלא כתוב "וחי בהם" ולא שימות בהם.

ואפשר לבאר על פי משל: סוחר אחד, בעת בית פונדק גדול, היה מרוויח יפה מאנשי העיר והכפרים מסביב, היה תמיד טרוד, ולא היה לו שום פנאי לקביעת עתים לתורה, ובקושי מצא זמן להתפלל במנין, גם כאן בא מאוחר ועזב לפני שסיימו. אך השנים עוברות, והאיש מתקרב לזקנותו, בזקנו כבר נראו פה ושם שערות שיבה, הוא החל לעשות חשבון הנפש, הרי יגיע הזמן שבו יהיה מוכרח ללכת לעולם האמת, ולתת דין וחשבון מה פעל בזה העולם, את כספו הרי לא יקח אתו לשם. החליט בלבו, מהיום והלאה, כל יום אחר התפילה אלמד כמה שעות. למחרת בבוקר הלך לתפילה, אחרי התפילה התיישב ללמוד, אשתו רואה שהזמן חולף ובעלה עדיין איננו, וכאן בפונדק, מלא קונים, וקשה לה להסתדר לבד. בשעה העשירית שב בעלה, שואלת היא אותו: מה לך כי התמהמת כ"כ היום? ענה לה: הייתי עסוק. למחרת שוב, הוא התמהמה בבית המדרש, ניגשה לראות במה הענין, ואז רואה שהוא יושב ולומד, אמרה לו: מה איתך? החנות מלאה בקונים, איני מוצאת את ידי ורגלי, ואתה יש לך זמן להתיישב ללמוד? אינני מדברת כבר על הרווחים של העסק, אבל הרי אי אפשר לגרש קונים. נענה לה בעלה: מה היית עושה אם מלאך המוות היה מגיע לקרוא לי, חלילה הגיע זמן מיתה רח"ל, ההיו עוזרים לך טענותייך שהחנות מלאה בקונים? דמי בנפשך שמת, ומה איכפת לך, אם כעבור שעתיים אעמוד לתחיה ואעזור לך בחנות?

אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, לעשות עצמו מת, ועל זה מוכרח להיות זמן.

(בשם החפץ חיים זיע"א)

כשהביאו החסידים את הגוי עם שק הבצלים שלו, הבין הצדיק מיד את הסיבה לכך. "כמה אתה רוצה בעד הבצלים שלך?" שאל את האיכר, "רק רגע, לא כל כך מהר", השיב האיכר בגסות והרים ידו כאילו רצה לדחות את הצעתו של הרבי. "אני קופא מקור. אני זקוק למשקה הגון כדי לחמם את גופי ואת נפשי". היה ברור שלא חשב על כוס תה דווקא. ה"חוזה" הורה למשרתו לתת לאיש כוס יי"ש, ובמהרה הונחה לפני האיכר כוס משקה חריף גדושה עד שפתה. זה הכל?" קרא האיכר כנעלב. "רק הכוס הקטנה הזו?" תנו לו את כל הבקבוק והניחו לו לעשות כחפצו", אמר ה"חוזה" והפנה את גבו. כעת נראה מוכר הבצלים כמי שנעלב עלבון עמוק. "מה! אתם חושבים שאני שתיין?" צעד בכעס. "אני אראה לכם! אני אלך הביתה ולא אמכור לכם כלום!" הוא קשר את השק והיטיב את מעילו כאילו עמד לעזוב.

החסידים מיהרו לנסות להרגיעו כשהם ממלמלים בדאגה מילות פיוס. לבסוף נרגע וחייך. "אני אגיד לכם מה", הוא אמר, בהצביעו על גביע הזהב הנוצץ שעל השולחן. "אמכור לך את הבצלים שלי אך ורק אם הרבי ימלא את הגביע הזה במשקה ויתן לי לשתות ממנו." החסידים נסוגו לאחור, המומים. איש לא העז לשתות מגביע הקידוש הזה מלבד החוזה עצמו. האם איכר ערל ושתוי זה ישתה את הטיפה המרה שלו מתוך הגביע המקודש? הם הציעו לו כוסות וספלים אחרים, גדולים יותר, לחוד או ביחד, אך הוא התעקש. "כמו שאמרתי לכם, רק מן הגביע הזה. אחרת אלך הביתה."

הם ניסו שוב להניאו מכך, אך כלום לא עזר. הוא פשוט סירב. בידיים רועדות ובלב כבד מילא ה"חוזה" בעצמו את הגביע היקר במשקה החריף, ובמשיכת כתפיים נואשת נתן אותו בידי האיכר. זה הרימו בידו הימנית, צמצם את עיניו ובריכוז וכוונה גדולים קרא, "ברוך אתה.... שהכל נהיה בדברך." ההפתעה היתה גדולה, הדיבור נעתק מפי כולם. רק ה"חוזה" הקדוש, אחרי שנעץ מבטו לרגע באיש, קלט מה התרחש. חיוך רחב התפשט על פניו. "לחיים, רבי נפתלי! אתה כל כך פיקח, מן הסתם ראוי אתה לשתות מגביע זה... לחיים!"

צ'ין אדם לחברו

צער על נשמה יהודית

מסופר: פניו של הרה"ק רבי שמחה זיסל ה"סבא מקעלם זיע"א, (יומא ההילולא ח' מנ"א) זהרו תמיד בימי שבת קודש בהוד קדושת השבת. פעם אחת נבהלו תלמידיו לראותו בשבת כבימות החול, וזיו השבת נעלם כליל מעל פניו, כך היה בליל שבת, וכך למחרת בכל יום השבת. במוצאי שבת קודש לאחר ההבדלה, נאנח הצדיק ואמר, פרץ סמולנסקין, מהמשכילים בדור ההוא, שהיה ידוע בשנאתו העיוורת לתורה וללומדיה, מת, מי יוכל להתבונן ולהכיל צער הנשמה בבואה לעולם האמת ובעמדה לדין.

ענוותנותו של רבה של ירושלים

מעשה היה, ומזכיר הכולל בשכונת "בתי מחסה" בירושלים ציווה לשמשו: "לך והזמן את גב' רוזנפלד, מכתובת זו וזו, ומסור לה שתסור למשרד, לקבל סכום כסף שהגיע עבורה ולחתום על הקבלה". נחפו השמש, התבלבל וטעה. הוא החליף את השם רוזנפלד - בזוננפלד, ומ"גברת" ל"הרב". ירד לביתו של רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, ואמר לו, כי המזכיר מבקשו שיעלה אליו. מיד הודרו הרב ועלה למשרד. משנפתחה הדלת, תמה המזכיר: "אם הרב זקוק לי, למה לא שלח לקרוא לי?" ענה רבי יוסף חיים בפשטות: "השמש

הזמין אותי אל כבודו" ולכן באתי. עד מהרה התבררה הטעות. רצה המזכיר לנזוף בשמש, אך הרב מנע בעדו, באומרו כי זה עלול לקרות לכל אדם. ברכו לשלום ויצא מהמשרד. אולם לא לדירתו חזר, אלא עלה במעלה השכונה, דפק על דלתה של גב' רוזנפלד והודיעה: "מזכיר הכולל מבקש כי תכנסי אליו, הגיע בעבורך כסף."

למחול לכל יהודי

מסופר על הרה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, שמימיו לא הלך לישון ובלבו קפידא על מישוהו, מלבד פעם אחת שבמקרה ההוא קרה שאותו אדם שפגע בו לא צדק, אלא הוא צודק בטענות ובטרוניות שלו כלפיו, אבל כשהגיע לומר קריאת שמע שעל המיטה שאז אומרים "הנני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי", לא לומר את התפילה הזו זה לא בא בחשבון. ואז ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה כלפיו אותו אדם, ואז אמר את הריבונו של עולם כבכל יום.

יהודי, הוא זה שעושה עבור הזולת

הרה"ק ר' אלי' ראטה זיע"א היה אומר תדיר בשם הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, "וויפל איד איז מען, וויפל מען טוט פאר א צוויטן" פירוש, איך נמדדת כמות היהדות שבכל יהודי, לפי פועל ידו ומעשיו עבור הזולת.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ח' מנ"א

הרה"ק רבי שמחה זיסל (הסבא מקעלם) ב"ר ישראל נחומ'ס (תרנ"ח)

יום ראשון ט' מנ"א

הרה"ק רבי דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט הק' - תקל"ד)

הרה"ק רבי יעקב יצחק ("החוזה" מלובלין)

ב"ר אברהם אליעזר הלוי (תקע"ה)

הרה"ק רבי גבריאל איש הורביץ ממאגליניצא - ווארשא ב"ר דוד (מכונה בשם גבריאל המלאך - תרי"ח)

יום שני י' מנ"א

יששכר בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ח)

רבי דון יצחק אברבנאל ב"ר יהודה (אברבנאל עה"ת - רס"ח)

הרה"ק רבי מרדכי בנעט אב"ד ניקלסבורג

ב"ר אברהם (תקפ"ט)

יום שלישי י"א מנ"א

הרה"ק רבי הלל מפאריטש ב"ר מאיר (תרכ"ד)

הרה"ק רבי יצחק בלאור ב"ר שלמה (תרס"ז)

יום רביעי י"ב מנ"א

הרה"ק רבי משה בער מלוביצקי מסטאלין

ב"ר אהרן שותק (תר"ז)

הרה"ק רבי אמרי'ס זלמן מרגליות ממאציוב

ב"ר מנחם מאניש (תרמ"ז)

יום חמישי י"ג מנ"א

הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (ה"מגלה עמוקות" - שצ"ג)

יום שישי י"ד מנ"א

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי תבואה - תרל"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
חיים "ב"ר אורי" רפרס "ספי הדרש" על המעשים.

לימוד מקרא בלילה (א')

א) אין לקרוא מקרא בלילה. (באר היטב אור"ח סימן רל"ח ס"ק ב')
ב) אם אומר פסוקי תנ"ך יחד עם פירוש רש"י או שאר מפרשים, אין שום חשש. (שו"ת ויחי יעקב חא"ח סימן ט')
ג) יש שהתירו לבעל קורא להכין קריאתו בלילה, אם אין לו פנאי ביום. (שו"ת בית ישראל, לנדא, סימן ל"ה)
ד) אם אומר פסוקים לשם סגולה לדבר מסויים, אין שום חשש. (שו"ת בצל החכמה, ח"ד סימן מ"ד)
ה) מותר לומר תהילים בלילה לרפואת חולה. (שו"ת ויחי יעקב חא"ח סימן ט')
ו) בלילי שבת ויו"ט, ויום הכיפורים, אין שום חשש. (שו"ת יוסף אומץ, סימן נ"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה
ה"מגלה עמוקות" זיע"א
נלב"ע י"ג מנ"א תנצב"ה